

Rozhovor:

Miloš Jirovský, SZIF

str. 3

Změny Jednotné žádosti 2018

str. 6

6. kolo

Programu rozvoje venkova

str. 8

**Agrodotace
a životní prostředí**

str. 9

Kvalitní potraviny

str. 10

Vážení čtenáři,

ať už vás ke čtení našeho Newsletteru přivedla snaha zjistit něco víc k zemědělským dotacím, profesní zájem nebo prostá touha přehled si něco zajímavého, věříme, že budete uspokojeni.

Rozhovor s Milošem Jirovským, ředitelem sekce zodpovědné také za chod regionálních odborů a jednotlivých oddělení pro příjem žádostí, vám poodhalí souvislosti podávání žádostí o dotaci. Dozvíte se třeba, proč naše pobočky řada klientů dává za vzor ostatním úřadům, ale také to, proč je důležité „nemít klapky na očích“.

Nalézáme se v období podávání Jednotné žádosti, proto nemůže chybět článek o aktuálních změnách. Žadatelé jistě uvítají i shrnutí 6. kola Programu rozvoje venkova.

Ostatní příspěvky jsou již určeny mnohem širšímu spektru čtenářů: článek o agrodotacích a životním prostředí, o kvalitních potravinách a stručný přehled událostí. A rovněž i odlehčený závěr z historie zemědělství a třeba kreslený agrofór o welfare prasat.

Pavel Klempera
šéfredaktor

Pavel Klempera

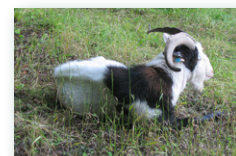
Rozhovor: Miloš Jirovský, SZIF

03

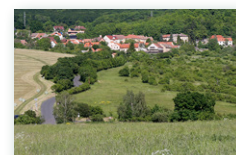
Změny Jednotné žádosti 2018

06

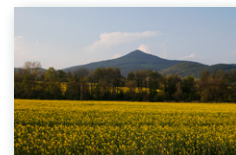
6. kolo PRV

08

Agrodotace a životní prostředí

09

Kvalitní potraviny

10

Ve stručnosti

10, 11, 12

P o m á h á m e č e s k é m u z e m ě d ě l s t v í

VYDÁVÁ JAKO DVOUMĚSÍČNÍK

Státní zemědělský intervenční fond, Ve Smečkách 33, Praha 1

ŠÉFREDAKTOR

Pavel Klempera

REDAKČNÍ RADA

Pavel Klempera, Vladimíra Nováková, Lucie Kaletová, Petr Cenker

GRAFIKA/SAZBA

Petr Cenker

infolinka

222 871 871

info@szif.cz

NEMÍT KLAPKY NA OČÍCH

Kolegové z regionálních odborů a všech oddělení příjmu žádostí a LPIS jsou právě ti lidé, kteří v přímém kontaktu s našimi zemědělci pomáhají správně vyplňovat žádosti, radí, školí, chodí do terénu i kontrolují. Právě oni symbolizují v očích zemědělců tvář SZIF. Za chod všech sedmi regionálních odborů a 65 pracovišť Oddělení příjmu žádostí a LPIS zodpovídá ředitel Sekce řízení regionálních odborů Miloš Jirovský. Uřídit takový aparát, to chce myšlení šachisty. Jistě tušíte, že tento bonmot jsme nenapsali jen tak.

Od našich klientů jsme se doslechli, že dávají ochotné pracovníky regionálních odborů a OPŽL za vzor ostatním úřadům. Máte nějaký speciální etický kodex?

Máme etický kodex, pravidla a historické zkušenosti. V porovnání s jinými úřady je SZIF podle mě výrazně proklientsky orientovaný. Tento přístup klade nároky na vědomosti i praxi našich lidí. Na druhou stranu, dva a půl roku jsme v situaci, kdy musíme řešit priority jednotlivých agend, které se momentálně v některých obdobích roku překrývají. Vyvažujeme, čemu se věnovat víc, čemu méně. Moje úloha, respektive úkol sekce, je role nárazníkového pásma mezi systémem a realitou. Beru v potaz faktické zdroje a dovednosti lidí. Úprava Společné zemědělské politiky znamenala zásadní změnu struktury plateb a také logiky administrativního

systému. Dva a půl roku jsme hledali nějaký balanc mezi našimi možnostmi, kapacitou a dovednostmi zemědělců. Od roku 2016 je znát vývoj, už se vzájemně nepřekvapujeme. Naši klienti i my už víme, do čeho jdeme. Je třeba nastavit priority, protože pracovní den více než 12 hodin nemá.

Někdo by řekl osm hodin...

Se znalostí kritických okamžiků se nemůžeme bavit o osmihodinové pracovní době.

Kolik lidí je celkem na OPŽL?

Přibližně 280. Každý z nich má

určitou specializaci a schopnosti, jde o to, využít náš potenciál. OPŽL vytěžují nosné agendy, každý měsíc, kromě asi dvou měsíců v roce, zde má nějakou prioritu. Od 1. dubna do 15. června nemáme kapacity na nic jiného než příjem Jednotné žádosti.

Jaké vlastnosti musí mít pracovník regionálního odboru či OPŽL? Je v tom nějaký rozdíl?

Samozřejmě. Jiné je být tak trochu „schovaný za systém“, jiné je být na přepážce. Lidé, kteří jsou v přímém kontaktu s žadatelem, musejí umět zohlednit emoce, které do toho vnáší právě ten příchozí. K tomu je nutné mít samozřejmě všechny dostupné informace. Úroveň znalostí je ale člověk od člověka jiná. Klienti předpokládají, že každý náš zaměstnanec ví všechno. Kolegové

na RO mají bohatou praxi a své teoretické znalosti dovedou používat, na druhé straně nejsme stroje, tudíž v dovednostech i aplikačních znalostech jsou rozdíly.

Jde se na nečekané situace připravit?

V podstatě jde, je to vidět skoro na každém pracovišti, už jsme poučeni tím, co máme za sebou. Zkušenosti bojem jsou znát. Lidi na OPŽL i RO mají speciální znalosti o svém regionu. Proto je vždy těžké, když někdo zkušený odejde a přijde nový pracovník. Cílem je dosáhnout co největší personální stability. Organizaci nedělají razítka a informační systém. Organizaci dělají lidi a jejich schopnosti, zkušenosti a sociální inteligence.

Dá se nějak stručně a srozumitelně popsat logistika řízení sítě RO a OPŽL?

I tady se mi hodí moje vlastní historická znalost, protože kdysi jsem byl odpovědný za nastavování systému. To, co řeším dnes a denně, jsou běžné provozní problémy. Tvořím nárazníkové pásmo mezi praxí a „výzkumným ústavem administrativním“, jak někdy přezdívám centrále. Je to hodně o vzájemné důvěře a také o prioritách.

Nacházíme se v období příjmu Jednotné žádosti. Cím je tato sezóna pro vaše pracovníky typická?

Z pohledu financí zasíváme úrodu, kterou začneme sklízet až v závěru letošního roku. Cím kvalitněji bude vedena práce na příjmu jak z pohledu žadatelů, tak i z pohledu našich pracovníků, tím menší problémy

nastanou při administraci. Co do toho v tomto období vložíme, to se měřitelně vrací. My, v SZIF a na Ministerstvu zemědělství (MZe), jsme dost proklientsky orientovaní. Často přijde žadatel bez informací, k čemu se vlastně zavazuje, vše se dozví u nás na přepážce, kde s ním náš pracovník i vyplní žádost. Tato hra ale musí mít nějaká pravidla. My dáváme jasně vědět, co si žadatelé mají připravit. Protože všechno jim od stolu náš úředník nemůže udělat. Musí existovat kooperace z obou stran. Některé nešvary se opakují každý rok, například změny v LPIS se loví na poslední chvíli, podávání žádostí v mnoha případech taky probíhá „za minutu dvanáct“. Ale za poslední roky jsme si už pravidla nějak nastavili a fungují.

Máme ještě klienty, kteří by měli problém s elektronickým podáním?

Zatím jako SZIF udržujeme luxusní servis čtyř možných kanálů pro podání žádostí, je to dáno i legislativou, jde o papírový formulář poštou, datovou schránku, e-mailové podání s elektronickým podpisem a Portál farmáře. Pátý je vlastně

Důležitost seminářů u Jednotné žádosti zcela přirozeně klesá. Děje se to postupně. V době, kdy informace byly nové jak pro nás, tak pro žadatele, byly semináře zásadní, ale v průběhu let už všichni víme, o čem jde. Nicméně možnost setkání našich lidí se zemědělci je důležitá. Hlavní význam je dnes v tom, že se při setkání mohou žadatelé ptát na to, co je zajímavé. Rozhodně nemáme ambice pokrýt celou problematiku, k tomu semináře neslouží. Opět to chce připravenost žadatelů, protože musejí sami vědět, co je trápí a na co se chtějí zeptat.

Jaká je úloha OPŽL, pokud nejsou vyjasněny vztahy mezi vlastníky půdy a jejich uživateli?

Z pohledu výměry evidované v LPIS, těch asi tří a půl milionu hektarů, se nejedná o nějaký super problém. Existuje databáze pozemků s nejasným vlastníkem, stát se rozhodl to dořešit do roku 2023. Do té doby to s pomocí stávající legislativy musíme zvládnout. Je to citlivá otázka, protože vlastnická práva jsou jedním ze základních principů, na kterých stojí společnost. Z pohledu Evropské Unie má ten,

naše pomoc na přepážce. Přes 90 procent klientů už používá Portál farmáře. V tom je jistě budoucnost. Mistrovství světa v lepení obálek a vypisování doručenek je už nedůstojné 21. století. Elektronická cesta by snížila náklady i riziko chyb.

K Jednotné žádosti i k Programu rozvoje venkova pořádáte každoročně semináře pro zemědělce v jednotlivých městech regionů. Je v jejich obsahu nějaký vývoj? Mění se?

kdo půdu užívá, nárok na dotace. Existují půdní bloky, kde vlastník zemřel nebo se odstěhoval a ke svému majetku se nehlásí, což je mimochodem legální aplikace vlastnického práva. Od roku 1993 řešení existuje (legislativně je plně v kompetenci tehdejšího Pozemkového fondu). Pokud nějaký podnik převzal půdu, kde není jasný vlastník, je to z pohledu pachtu v pořádku, z pohledu placení daní na to zákon taky pamatuje, jediný problém je, pokud zároveň došlo

k transformaci uživatelského práva, protože to nemůže být jednostranný vztah, musí být oboustranný. Jsem přesvědčen, že z pohledu EU a dotační politiky SZIF jde o správný postup. Dnes v případě sporu musí být pachtýř schopen doložit právní důvod užívání. Musí dojít ke shodě, jinak tam skutečně problém nastává. Ale, jak jsem řekl, v poměru k rozloze půdy, u níž vlastník známý je, jde skutečně o problém nepodstatný.

Vykonáváte funkci ředitele Sekce řízení regionálních odborů, ale také zastupujete generálního ředitele SZIF. Obě role jsou velice zodpovědné. Perou se, nebo doplňují?

Nemůžou se prát. Práce regionálních odborů nás živí, to se nechci dotknout centrály, protože ta vytváří podmínky, aby regiony mohly fungovat. Důležité je, abychom splnili účel, pro který byl Fond vybudován, tudíž abychom dostali finanční podpory ke konečným příjemcům. A to co nejméně komplikovanou cestou a co nejdříve. Centrální pracoviště vytváří systém, metodiku, ale bez dobré práce regionů by to nebylo k ničemu. Díky těmto dvěma pozicím mám komplexnější pohled.

Ale přece jen, z osobního hlediska, jak to zvládáte?

Já nevím, jestli to zvládám. Použiju příměr: Každý učitel má pocit, že jeho předmět je nejdůležitější. Stejně tak i každý pracovník v rámci úřadu má klapky na očích, vidí jen to svoje, a nevidí, co musejí zajistit ti ostatní. Mnoho lidí nevidí regionální specifika, protože je prostě ani znát nemohou,

ale je nutné si uvědomit, že zde jsou. Řídit sedm ředitelů a jednu vedoucí nese jiné nároky než řídit pětadvacet referentů. Jsou to neporovnatelné i nepřenositelné zkušenosti. Snažím se ty klapky nemít a byl bych rád, aby je odhodili i ostatní. Pokusme se více si vzájemně rozumět a respektovat se.

V SZIF působíte od roku 2004, před tím jste pracoval na MZe a v agentuře SAPARD. Dá se říct, že jste poznal realizaci Společné zemědělské politiky z mnoha stran. Co vám vaše práce dává a čím vás třeba i šťve?

Pořád ještě mi dává smysl. To je důležité. Šťve mě neochota lidí se respektovat a chápat. Většina z nás si ten svět zjednodušuje a vychází jen z osobních zkušeností. Tady na centrále máme strašně málo lidí, kteří by si prošli první linií, faktickým stykem s žadatelem. Do toho počítám i sám sebe. Mám ale výhodu, že se často setkávám s lidmi, kteří ten přímý kontakt mají. Máme specialisty, kteří mají v hlavě obrovskou sumu informací o úzkém problému, ale nevědí, jak vypadá práce v přímém styku se zemědělci. A jsem zase u těch klapek na očích.

V nedávné době jste se sešel se zástupci Mendelovy univerzity a Akademie věd, abyste s nimi jednal o novém portálu Intersucho na predikci výnosů hlavních plodin. Jak bude do projektu zapojen SZIF?

My aktivně spolupracujeme s Mendelovkou a děláme prostředníka mezi jejich portálem a zemědělci. To je naše úloha. Poskytujeme také data. Chceme pomoci k co největšímu počtu tzv. „zpravodajů“ tohoto portálu. Důležitost takto získaných informací pravděpodobně poroste, minimálně pro řešení tzv. mimořádných opatření. SZIF projekt podporuje a bude s ním nadále pomáhat.

Je možné přirovnat vaši práci řízení RO a OPŽL k simultánní šachové partii? Vy, jako

mistr ČR v bleskovém šachu, to dovedete posoudit.

To není možné přirovnat. Simultánka je šou. Šachista má po celou dobu situaci pod kontrolou. V životě zemědělce to ale nejde. Ten nemá pod kontrolou nikdo, můžete jen sbírat zkušenosti. Snad jen jedna věc, nepodléhat emocím a používat logiku, to se hodí. Na druhou stranu není vše jen o nás ve Fondu. Je věcí každého zemědělce, jestli chce hospodařit, nebo „podnikat v dotacích“, protože dříve nebo později to každého dožene. Jakákoliv dobrá myšlenka, v tomto případě role SZIF, se dá zneužít. I to, jak se chovám k půdě, zda ruším nebo neruším živočišnou výrobu, to je věc svědomí konkrétního zemědělce.

Máte ještě nějaký oblíbený způsob relaxace kromě bleskového šachu?

Provozují všechny legální neřesti, kterých jsem schopen, a více to nebudu rozvádět (úsměv).

Co byste si do budoucna pro naše zemědělství přál?

Jednodušší podmínky, dlouhodobou stabilitu. Když už se rozhodneme pro nějaký dotační titul, aby byl trvalý a měl takové dotační podmínky, kterým všichni zúčastnění rozumějí.

Máte na mysli podmínky, které jsou v našich rukou, nebo v rukou Unie?

Unie to podle mě až tak nekazí. Provedení je v našich rukou.

Připravila Lucie Kaletová
Foto Petr Cenker, SZIF

ZMĚNY JEDNOTNÉ ŽÁDOSTI 2018

Jednotná žádost je v plném proudu. Z oblasti podpor pro naše zemědělce se bez nadsázky jedná o nejočekávanější událost. Univerzální formulář, prostřednictvím kterého lze získat finanční podporu v rámci 23 dotačních titulů, každoročně podává bezmála 30 tisíc žadatelů, kteří se podělí o více než 30 miliard korun.

VLONI A LETOS

Z aktivit SZIF, který žádosti „obhospodařuje“, tedy administruje, kontroluje a vyplácí, zaujímají platby, o které se žádá prostřednictvím Jednotné žádosti, největší podíl v objemu vyplacených prostředků. Výplaty k loňským žádostem se pomalu chýlí ke konci, v současné době je vyplaceno přes 25 miliard korun.

Příjem Jednotné žádosti 2018 začal 9. dubna a končí 15. května. Žadatel má ale ještě po tomto řádném termínu lhůtu 25 dní na pozdní podání. V tomto případě však platí sankci ve výši 1 % za každý pracovní den. Tato lhůta končí 11. června.

PŘEHLED ZMĚN

Jednotná žádost 2018 je ve znamení několika zásadních změn. Ruší se například podmínka aktivního zemědělce, což je pro žadatele určitě příjemná zpráva.

Redefinice LFA

Dále se od roku 2018 nahrazuje dotační titul LFA (méně příznivé oblasti) dvěma samostatnými tituly: PPO (platba pro přechodně

podporované oblasti s přírodními omezeními) a ANC (platba pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, zkratka je z angličtiny: Areas with Natural Constraints).

PPO jsou oblasti, které v důsledku nového vymezení oblastí s přírodními omezeními již nespádají do lokalit ANC, ale v minulosti do LFA náležely. Tato podpora se bude vyplácet maximálně po dobu tří let a sazba

bude postupně snižována. Dotaci může získat pouze žadatel, který žádal na LFA v letech 2015–2017. Vyplácet se bude na díly půdních bloků s kulturou trvalý travní porost nebo travní porost. Oblasti ANC nahrazují oblasti LFA a odpovídají požadavkům na nové vymezení těchto lokalit. Výše sazby pro opatření ANC se odvíjí od výrobního zaměření žadatele. Vyšší sazba bude na převažující živočišnou výrobu, nižší na převažující rostlinnou výrobu.

Welfare

Významnou změnou pro opatření welfare (Dobré životní podmínky zvířat) je, že žadatel už v žádosti neuvádí identifikační čísla dojnic,

kteří vážou dusík. Mění se termíny pro pěstování meziplojin: Letní varianta musí být vyseta do 31. července a ponechána minimálně do 24. září. Ozimá

DPB (mimo režim Ekologického zemědělství/Přechodného období) se zemědělskou kulturou: úhor, tráva na orné půdě nebo standardní orná půda s trávou či bylinnými pícninami a s luskovinami. Tito žadatelé nemuseli plnit diverzifikaci plodin a EFA v případě, kdy jejich zbylá plocha orné půdy nebyla větší než 30 ha. Podmínka 30 ha však byla zrušena.

nově bude v žádostech deklarovat pouze čísla hospodářství a objektů. Počty dojnic pro poskytnutí dotace bude SZIF získávat z Integrovaného zemědělského registru.

Biopásy – nové termíny

V rámci Agroenvironmentálně-klimatického opatření u podopatření Biopásy dochází k úpravě termínu. Nově je nutné ponechat biopás bez zásahu pouze do 15. března místo původního termínu 31. března. Nejzazší termín pro založení biopásu 15. června zůstává nezměněn.

Greening

U přímých plateb dochází také k určitým změnám. Pro získání Greeningu – platby na ozelenění – je i nadále třeba splnit tři podmínky: diverzifikace plodin (pěstování stanoveného počtu plodin v závislosti na rozloze orné půdy), vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (tzv. EFA, může se jednat například o krajinný prvek, mez, příkop, úhor atd.) a zachování trvalých travních porostů na určitém podílu zemědělské půdy. Právě u podmínky EFA dochází ke změnám. Ve výčtu těchto ploch se ruší souvrať a nahrazuje se ochranným pásem. U EFA se také nově nesmí používat přípravky na ochranu rostlin u plodin a meziplojin,

varianta musí být vyseta do 6. září a ponechána minimálně do 31. října. Podsevy musí být přítomny od 1. srpna do 24. září. Plochy s meziplojinami se musí povinně udržovat alespoň 8 týdnů, použití hnojiv není zakázáno. Další změnou je úprava výjimek z plnění diverzifikace plodin a EFA u žadatelů, u nichž je alespoň

Změny VCS a PVP

U bílkovinných plodin, které jsou součástí Dobrovolných podpor vázaných na produkci (VCS), odpadá povinnost minimální intenzity chovu hospodářských zvířat 3 VDJ na 1 hektar bílkovinných plodin. U Přechodných vnitrostátních podpor už žadatel nebude SZIF zasílat nápočty zvířat pro chov krav bez tržní produkce mléka a chov ovcí či koz. Retenční období pro obě opatření se mění, nově je od 15. června do 15. srpna.

Přejeme žadatelům hodně zdaru. Zkušenosti z posledních let ukazují, že naprostá většina žádostí byla podána elektronicky přes aplikaci Portál farmáře, a to buď z pohodlí domova, nebo s pomocí našich zaměstnanců Oddělení

75 % výměry celkové plochy v LPIS (mimo režim Ekologického zemědělství/Přechodného období) tvořeno DPB s trvalými travními porosty, trávami a bylinnými pícninami, a u žadatelů, kteří mají v LPIS alespoň 75 % výměry

příjmu žádostí a LPIS (OPŽL). Tento způsob je nejvýhodnější a nejjednodušší. V případě dotazů se žadatelé mohou obracet také na infolinku SZIF prostřednictvím telefonního čísla: 222 871 871 nebo e-mailu: info@szif.cz.

6. KOLO PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA

Pomyslný vůz PRV je v plné jízdě. A je to jízda výjimečná, kde nejen páté, ale i to šesté kolo u vozu má svou velmi významnou roli v rozvoji venkova. Jak dobře budeme o tento rozvoj pečovat, tak dobře se totiž budeme mít.

3. dubna odstartoval SZIF příjem žádostí v rámci 6. kola PRV. Šance podat si žádost prostřednictvím Portálu farmáře trvala do 23. dubna 2018, a to do 13 hodin. V 6. kole jsou podpořena projektová opatření na investice do zemědělských, lesnických i potravinářských podniků, inovací a na projekty spolupráce za více

než 1,6 miliardy korun. Mezi podpořené operace patří zejména zahájení činnosti mladých zemědělců, investice do nezemědělských činností, lesnické infrastruktury, podpora agroturistiky, ale i například podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě. Konečná částka pro závazkování

projektů bude upravena o aktuální kurzový přepočít, navýšena o nevyčerpané prostředky z předchozích kol a dále bude částka závazkování u určitých operací standardně navýšena o 15% zohledňujících úbytek finančních prostředků v průběhu administrace. Lepší přehled získáte z naší tabulky.

Operace	Alokace (Kč)
1.1.1 Vzdělávací akce	30 000 000
1.2.1 Informační akce	30 000 000
4.3.2 Lesnická infrastruktura	250 000 000
6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců	360 000 000
6.4.1 Investice do nezemědělských činností	330 000 000
6.4.2 Podpora agroturistiky	150 000 000
8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách	100 000 000
8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi	15 000 000
8.5.2 Neproduktivní investice v lesích	20 000 000
8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin	150 000 000
8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven	60 000 000
16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě	136 000 000
16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	20 000 000

AGRODOTACE A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Společná zemědělská politika (SZP) patří mezi nejvýznamnější politiky Evropské unie a tomu odpovídá i stávající téměř 40% podíl na unijním rozpočtu. V médiích se většinou hodnotí hlavně ekonomický aspekt zemědělských dotací, ty ale mají ještě další, neméně důležitý účel. Je jím péče o životní prostředí.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY SZP EU

Evropská komise ve svých materiálech pro veřejnost vysvětluje základní poslání SZP zjednodušeně, ale jasně: Smyslem SZP EU jsou kvalitní potraviny, ochrana krajiny a životního prostředí. SZP umožní zemědělcům plnit řadu funkcí ve společnosti – tou primární je produkce potravin. Zároveň ale má být chráněna příroda a zachována biologická rozmanitost. Zemědělci tak poskytují společnosti veřejné statky, ze kterých jsou nejdůležitější řádná péče o půdu, krajinu a biologickou rozmanitost. Aby se zamezilo negativním účinkům některých zemědělských postupů, poskytuje EU zemědělcům pobídky, které jim umožní pracovat udržitelným způsobem, šetrným k životnímu prostředí.

PŘÍMÉ PLATBY A PRV

II. pilíř SZP – Program rozvoje venkova ČR 2014–2020, určuje jako hlavní strategický cíl zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu. Má být dosaženo obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství. Z předpokládané alokace finančních

prostředků je na životní prostředí vyčleněno bezmála 60%. Hlavní součástí SZP 2014–2020 je I. pilíř, tedy tzv. Přímé platby (PP). Nejvýznamnější složkou PP je Jednotná platba na plochu (SAPS). Jako vyjádření veřejného zájmu na životním prostředí může být dotace SAPS navýšena v rámci tzv. Greeningu (ozelenění), jehož podmínky zahrnují diverzifikaci plodin, zachování trvalých travních porostů a vymezení ploch využívaných v ekologickém zájmu. V roce 2017 Greening představoval 55% navýšení dotace SAPS. Všichni žadatelé o dotace PP, některých opatření PRV a jiných, musí také povinně plnit podmínky tzv. Kontroly podmíněnosti (Cross Compliance). Sem spadají standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES 1 až 7) a Povinné požadavky na hospodaření (PPH),

které jsou zaměřeny na řešení negativních vlivů zemědělství na krajinu a životní prostředí a soustředí se na ochranu půdy, vody, na změnu klimatu, bezpečnost potravin, na veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin, na dobré životní podmínky zvířat. Jestliže žadatel nedodrží tyto podmínky, může mu být dotace krácena nebo v krajním případě nevyplacena.

ZMĚNY A VÝVOJ SZP

SZP tak tvoří rámec požadovaného vztahu zemědělství a životního prostředí v EU. Reálné uplatnění v členských státech se může velmi odlišovat. Je to dáno např. historickým vývojem, rozdílnými klimatickými, přírodními a ekonomickými podmínkami. SZP se nicméně také vyvíjí a mění v rámci jednotlivých let dotačního období a musí reagovat na celosvětové trendy i v dlouhodobém horizontu. Ale ani sebelepší společná pravidla tak různorodého celku, jakým je EU, nemohou nahradit dobrovolnou ochotu jednotlivých zemí a jejich obyvatel starat se o životní prostředí vlastní, evropské i celosvětové.

Petr Cenker

KVALITNÍ POTRAVINY

Téma kvalitních potravin spojuje všechny věkové kategorie a všechna prostředí, v nichž žijeme svůj život. V minulém čísle jsme avizovali zrod nových projektů, pojďme se nyní podívat na jejich realizaci.

POSPOLU U STOLU – EDUKAČNÍ KUFŘÍK

O hudebním céděčku Pospolu u stolu jsme zde už psali. Nyní je ta pravá chvíle podívat se na celý projekt blíž. V rámci projektu je školám nabízen edukační kufřík s pomůckami pro výuku, velkoformátová slepá mapa ČR a samozřejmě metodická příručka, jak s kufříkem pracovat, co lze vyrábět, malovat a modelovat za použití plodin a jak si s pomocí kufříku hrát tak, aby děti získaly znalost o zemědělských produktech, a přitom se bavily a tvořily. Kufřík je primárně určen pro družiny ve školách, lze ho ale využít i při výuce a volnočasových aktivitách (např. v prvouce, přírodovědě). Jeho cílem je hravou formou a pomocí všech smyslů seznámit

děti s tradičním zemědělstvím a potravinářstvím. Kromě metodické příručky naleznou vyučující a děti v kufříku názorné fotonávody na tvoření z potravin a plodin, balíček semen řepky pro vlastní pěstování, USB flash disk se zábavnými úkoly a videorecepty, sadu snímátných samolepek pro slepou mapu ČR, CD a zpěvník Pospolu u stolu pro společné muzicírování a puzzle s tématem potravin. Pomocí projektu se děti sbližují nejen se zdravým jídelníčkem, ale i zemědělskou tváří své země a svého kraje a také s potravinami, které nám dává.

INTERAKTIVNÍ HRY

Jsou trendem doby, hry hrají leckdy už batolata. Můžeme lamen-

tovat nad všeprostupující virtuálitou, ale můžeme také naskočit „na vlnu“ a využít her ke vzdělávání dětí, a to adekvátně k věku dítěte.

Život na statku pro nejmenší

Nejmenší děti ocení aplikace, ve kterých jsou hlavními hrdiny zvířátka. Život na statku je vhodný pro děti už od 1,5–4 let. Podporuje znalosti o tomto prostředí. Ve hře se dítě dozví plno užitečných informací pomocí her, úkolů a písniček. Nechybí ani zvuky zvířátek a povídání o jejich životě. Ve hře se děti například dozví, jak se vyrábí chléb nebo mléčný výrobek.

Školák statkářem

Pro starší děti je určena aplikace Statkář. Hravou formou učí spoustu zajímavých a praktických věcí, které každý správný statkář musí znát. Hlavním cílem hry je naučit hráče, co je potřeba pro

FOTOSOUTĚŽ „VYFOŤ VENKOV“

Fotíte rádi? Máme dobrou zprávu! SZIF a Celostátní síť pro venkov pro vás přichystaly fotosoutěž „Vyfoť venkov“. Tématem je příroda a lidé na českém venkově a také rozvoj venkova. Z každého kraje vzejde jeden vítěz, z těchto finalistů bude vybrán vítěz absolutní. Vítězové obdrží dárkové poukazy FotoŠkoda v různé hodnotě. Pravidla fotosoutěže naleznete [ZDE](#).

VAKCÍNA A ZÁSTŘELNÉ

Ministr Mílek zdůraznil v Bruselu nutnost spolupráce evropských výzkumníků při vývoji účinné vakcíny proti africkému moru prasat (AMP). Zároveň připravilo Ministerstvo zemědělství návrh, podle něhož by se v ČR za každé odložené prase vyplácelo zástřelné 2 tisíce korun. Tak by mělo dojít ke snížení rizika zavlečení AMP do chovů.

JARNÍ ZEMĚDĚLEC A TECHAGRO

Od 21. do 28. března proběhl v Lysé nad Labem už 48. ročník veletrhu pro zahrádkáře, zahradníky a zemědělce. Téměř 200 domácích i zahraničních vystavovatelů předvedlo pastvu pro oči i srdce všech pěstitelů. 8. až 12. dubna se konal v Brně veletrh Techagro, který se tradičně věnuje zemědělské technice. Na obou akcích SZIF informoval o podporách, představil se jako perspektivní zaměstnavatel a nabídl zdravé dobroty.

RUCHADLO A JINÉ KRÁSY

Národní zemědělské muzeum se po 70 letech dočkalo expozice Zemědělství, která zde byla založena již v roce 1950, ale vydržela jen pár měsíců. V plné parádě byla nyní znovu vybudována a otevřena. K vidění je zde slavné ruchadlo bratranců Veverkových nebo nestor plemeníků – býk César. Výstava názorně provází vývojem našeho zemědělství od neolitu až po dnešek.

chov a vývoj zvířete. Lákadlem jsou zábavné minihry, kvízy pro rozvoj vlastního myšlení, zapojení interaktivních prvků apod. Obě aplikace obsahují i karaoke s písničkami oblíbeného CD Pospolu u stolu. Aplikace stáhnete na Google Play, App Store. K dispozici na webu akademiekvality.cz.

KROK ZA KROKEM: SPOTŘEBITELSKÁ KAMPAŇ NESE OVOCE

Člověk je tvor učenlivý. Rád je také v dobré formě a zdravý. Můžete dát zákazníkovi spoustu informací, co má kupovat a jíst, ale názor si udělá sám. Řady spotřebitelů kvalitních potravin krok za krokem rostou. Není to jen zásluhou promyšlené kampaně, ale také zdravým rozumem české veřejnosti.

Znalost spotřebitelů roste

Ohlédneme-li se za uplynulými dvěma lety, kdy jsme všemi prostředky oslovovali spotřebitele od 15 do 55 let, nelze si nepovšimnout určitého vývoje: Spontánní znalost nakupujících o značkách kvality stoupla až o 6 procent. To je opravdu hodně, protože zde hovoříme o neřízených vědomostech nakupujících, kteří chtějí jíst zdravě, sami od sebe čtou informace na obalech, hledají si pečeti kvality a podobně. Podívejme se na spojitost značky KLASA s kvalitou, kterou má „na svědomí“ cílená kampaň. Zde vidíme vzrůst z 38 až na 51 procent. Lidé znají nejlépe značku KLASA, zejména pečivo, mouku a jogurty tohoto značení, ale i ostatní značky.

„Kvalitáři“ a „cenaři“

Spotřebitelské publikum můžeme pomyslně rozdělit na dvě skupiny – těch, kteří preferují kvalitu, a těch, kteří preferují cenu. Po-

suny pak vidíme v rámci každé z nich. „Kvalitáři“ jsou ve svém živlu mezi regály s kvalitními potravinami, mají své oblíbené značky a pravidelný odběr. „Cenaři“ sice stále sledují cenu, ale více berou v potaz poměr cena/kvalita,

a dokonce i oni jsou ochotni vydat o něco víc peněz za prokazatelně kvalitnější potraviny. Poměr kupujících podle priorit ČERSTVOST, KVALITA, CENA se pohybuje kolem 44:42:14. Dá se říci, že důležitost pečeti kvality stoupá, zatímco důležitost ceny pozvolna klesá. Atributů kvality si více všímá mladší cílovka, je zde jasný trend k většímu zájmu o to, co jíme. Roste nám nová generace uvědomělých spotřebitelů.

„Česká“ cesta

V současné době asi 52 procent nakupujících preferuje české výrobky. Právě jejich domácí původ je spojován s kvalitou. To je do budoucna signál pro české výrobce i pro SZIF a MZe jako propagátory českých značek, že tudy vede cesta. Je to zároveň závazek, abychom pomáhali rozšiřovat portfolio sortimentu, který by nárokům českých spotřebitelů vyhovoval.

Co se týče výher v populárních soutěžích, český člověk je hravý a preferuje poukázky na nákupy a domácí elektrospotřebiče. To je dobrý impuls pro inspiraci, co se týče budoucích spotřebitelských soutěží.

ŠEDESÁTILETÁ FLORA

Od 26. do 29. 4. se otvírají brány Flory Olomouc. Letos slaví kulaté jubileum, přesto ukáže mladou tvář. Expozice užívá dramatické principy, pracuje se světlem, prostorem a zvukem. Letošní symbol narozeninové kytice se promítne v originálních instalacích za spoluúčasti návštěvníků. Kromě vystoupení hvězd a expozice atrakcí pro děti i tropického pralesa nebude chybět SZIF se stánkem a terasa s prodejem i ochutnávkou potravin značky KLASA.

SUCHO V ROCE 2017

Zemědělci postižení suchem v roce 2017 mohou žádat o kompenzaci škod v druhé polovině června. MZe vyvíjí maximální úsilí o zjednodušení administrace těchto procesů. Plánovaný termín žádostí je od 18. do 28. 6. 2018.

INFO Z INFOLINKY

Nejčastější dotazy posledních týdnů na Infolince SZIF se týkaly PRV. Dvě frekventované odpovědi uvádíme: Monitorovací zpráva k projektu (povinná příloha k proplacení projektu) bude během měsíce června k dispozici na formuláři na Portálu farmáře. Odevzdává se každoročně do 31. 7. Za druhé: Seznam Žádostí o dotaci kategorií Doporučen, Náhradník a Nedoporučen bude zveřejněn na www.szif.cz nejpozději do 28 kalendářních dní od ukončení příjmu žádostí (do 21. 5. 2018).

PROGNÓZA V. CÍLKA

Podle geologa a klimatologa V. Cílka má české zemědělství velkou šanci přizpůsobit se klimatickým změnám. Přes rostoucí sucha se nemění roční úhrn srážek. „Aby se krajina klimatické změně přizpůsobila, je nutné lépe plánovat českou i evropskou krajinu. Budeme dotlačeni k tomu, abychom vážali v zemi více organické látky, což umí les a půda. Také je potřeba vytvořit integrovaný systém na zachytávání vody,“ říká Cílek.

S Portálem farmáře vyplním Jednotnou žádost klidně i já!

A g r o f ó r y

PNEUMATICKÉ DOJENÍ

Roku 1901 byl v Čechách publikován článek o horké novince jménem pneumatické dojení krav. Namísto ručního dojení, jemuž se musely pracovnice věnovat třikrát denně po půlhodině, se nad každou kravkou ocitl čerpací přístroj napojený na centrální čerpadlo na principu vývěvy. Ssavý podtlak se kontroloval pomocí sloupce vody. Jednotlivé kravky měly „svůj“ konec přístroje zavěšený pruhem plátna přes hřbet pod břichem. Přístroj byl sofistikovaný a jeho obdoba se později poháněla elektrickým proudem.

MOTOROVÝ PLUH

Německá firma Deutz zavedla v roce 1909 převratný motorový pluh. Do té doby se užívaly dva parní stroje, které přetahovaly pluh polem tam a zpět. Benzinový prototyp firmy Deutz byl pětikrát lehčí a zároveň silnější, takže mohl pojíždět po poli sám. Namísto dvou strojníků, tři lidí na obsluhu pluhu, povozů s uhlím a vodou vystačil nyní jeden jediný člověk.

BEZJADERNÁ JABLKA

Tato vymoženost byla ke koupi ve Spojených státech amerických roku 1907 pod názvem Spencerova bezjaderná jablka. Podle vzoru banánů a některých druhů pomerančů a jablek údajně vypěstil „umělecký pěstitel Spencer“ jabloně, které rodily ovoce, jehož průřez byl absolutně plošně hladký beze stopy jaderníku. Musel v tom být nějaký háček, protože mutant se na trhu neuchytil, ale o tom se již v análech nepíše.

JAK POZNAT PRAVÝ MED

Přesně roku 1900 vyšla důležitá poučka pro hospodyňky. Med je nutno postavit na led. Když do druhého dne vykrystalizuje, je zaručeně pravý, pokud zůstane ve stavu tekutém, je produktem podvodného včelaře. Vyzkoušejte, ale redakce za výsledky pokusu neručí!